

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
שלישי

היכל
תשיעי

לקוטי שיחות

על פרשיות השבוע, חגים ומועדים

•

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

•

במדבר

(חלק יח — שיחה ב)

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ואחת לבריאה

מחזור הראשון של לימוד הלקוטי שיחות
שבוע פרשת במדבר, כז אייר-ד סיון, ה'תשפ"א (ב)

LIKKUTEI SICHOT

Copyright © 2021

by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY

770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213

(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718

editor@kehot.com / www.kehot.org

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without prior permission from the copyright holder.

The Kehot logo is a registered trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch.

For dedications of the weekly Sichos, please contact us at: dedications@kehot.com

במדבר ב

אז דארט וואו ער ברענגט יע א טעם, איז דאס דערפאר וואס דורך דעם טעם ווערט פארענטפערט א קשיא אין פשוטות הכתובים. וואס איז די קשיא דא וואס דערפאר בריינגט דא רש"י טעמא דקרא?

לאידך, געפינט מען אין אנדערע ער-טער ענלעך לנדו"ד, און פונדעסטוועגן זאגט רש"י ניט קיין טעם: פאר אונזער סדרה – אין פ' ערכינ' שטייט „ואם מבן חודש גו' והי' ערכך גו'“, און רש"י איז דארט ניט מבאר דעם טעם פארוואס א פחות מבן חודש האט ניט קיין ערך; עד"ז ביים ציוויי „שור או כשב גו' ומיום השמיני והלאה ירצה לקרבן גו'“, איז רש"י ניט מבאר פארוואס מ'דארף ווארטן ביז „יום השמיני“ (כאטש אין תרגום יונתן שטייט דער טעם⁶, „דישתמודע דלא נפיל“). היינט פארוואס עפעס דא מוז רש"י אראפברענגען טעמא דקרא?

ב. נאך מער תמוה איז דאס וואס רש"י איז מוסיף „(משיצא מכלל נפלים) הוא נמנה ליקרא שומר משמרת הקודש“:

א) דא וויל מען מסביר זיין פארוואס מען ציילט שבט לוי מבן חודש ומעלה – איז וואס איז דא נוגע אז דער מנין איז „ליקרא שומר משמרת הקודש“?

נאכמער: שפעטער אין פרשה⁶ ביים מנין הבכורות שטייט אויך „פקוד גו'“

א. אין פסוק¹ „פקוד את בני לוי גו' כל זכר מבן חודש ומעלה תפקדם“, שטעלט זיך רש"י אויף „מבן חודש ומעלה“ און איז מפרש: „משיצא מכלל נפלים² הוא נמנה ליקרא שומר משמרת הקודש“.

בפשטות קומט רש"י באווארענען, אז דאס וואס מען ציילט זיי „מבן חודש“, איז עס ניט ווייל „בן חודש“ האט אין זיך א באזונדער חשיבות (ע"ד ווי מנין בני³ „מבן עשרים שנה גו'“³, וואס ער ווערט א „יוצא צבא“), נאך ס'איז בלויז דערפאר וואס ביז ער ווערט א בן חודש איז מען נאך ניט זיכער אז דער וולד איז ניט קיין נפיל; אבער בעצם איז א בן לוי ראוי צו געציילט ווערן תיכף פון געבורט (וכהמשך דברי רש"י „למוד הוא אותו השבט להיות נמנה מן הבטן כו'“).

מ'דארף אבער פארשטיין: בדרך כלל געפינט מען ניט אז רש"י בפירושו עה"ת זאל זאגן טעמים אויף מצוות ומכל שכן אויף פרטי המצוות⁵. איז דערפון קלאר,

(1) פרשתנו ג, טו.

(2) ע"פ במדבר פ"ג, ח (קרוב לסוף).

(3) פרשתנו א, ג.

(4) וראה גו"א כאן, דזה שנמנית יוכבד „מן הבטן“ – קודם „בן חודש“ – כי „כשנכתבה תורה בימי משה כבר יצאת מספק נפל“. וראה שפ"ח ומשכיל לדוד כאן. לקמן הערה 10 ובשוה"ג הא' שם.

וע"ד הצחות י"ל: בכלל – אזלינן בתר רובא ואין לחשוש לנפל ולכן נמנית.

משא"כ כאן שהי' נוגע לפדיון הבכורות (כמסופר להלן בפרשה), אין הולכין במוון אחר הרוב (ב"כ כו, רע"ב. וש"נ).

(5) ובפרט לדעת הרמב"ם במו"נ ח"ג פכ"ג, עיי"ש.

(6) בחקותי כו, ו.

(7) אמור כב, כז.

(8) וראה שבת קלה, סע"ב. וש"נ.

(9) ג, מ.

[ואע"פ אַז אין פסוק¹³, „ונשיא נשיאי הלוי גו' פקודת שמרי משמרת הקודש" טייטשט רש"י: „ועל מה היא נשיאותו פקודת שומרי משמרת הקודש על ידו הי' פקודת כולם", אַז דאָס גייט אויף אַלע לויים – איז אָבער אַלץ ניט מובן פאַר-וואָס שרייבט רש"י דאָ אַ לשון (פון אַ פסוק) וואָס שטייט בעיקר ביי בני קהת, בעת ער האָט געקענט ברענגען כמה לשונות וואָס שטייען ביי אַלע לויים].

ד) אין פריערדיקן פסוק¹⁴ וועלכער רעדט אויך וועגן דער אַנדערשקייט פון מנין שבט לוי „אך את מטה לוי לא תפקוד גו'" שרייבט רש"י דעם טעם „כדאי הוא לגיון של מלך להיות נמנה לבדו" – און דאָ איז רש"י משנה און זאָגט „שומר משמרת הקודש", און ניט „נמנה בלגיון של מלך"?

ג. דער הכרח פון רש"י צו מבאר זיין „משיצא מכלל נפלים" – וואָלט מען לכאורה געקענט זאָגן: דער ציווי „פקוד את בני לוי" קומט דאָך בהמשך צום דיבור ה' „ואני הנה לקחתי את הלויים מתוך בניי תחת כל בכור גו' והיו לי הלויים כי לי כל בכור ביום הכתי כל בכור בארץ מצרים"¹⁵; און וויבאלד אַז „והיו לי הלויים" איז דאָס „תחת כל בכור" – וואָס אין דעם גייען אַריין אַלע בכורות, אפילו די וואָס פאַר „בן חודש" (אַזוי ווי „הכתי כל בכור בארמ"צ" שבפסוק – זיינען געמיינט אַלע בכורות), האָט דאָך דער ציווי „פקוד את בני לוי" – וואָס קומט בהמשך צו „והיו לי הלויים" – געדאַרפט אַרייננעמען אַלע לויים אַז זיי זאָלן זיין „לי", אויך די

מבן חודש ומעלה גו'" – וואָס דאָס איז דאָך ניט „ליקרא שומר משמרת הקודש" און כללות הטעם איז די זעלבע, ווי רש"י טייטשט „משיצא מכלל ספק¹⁶ נפלים"? אויך איז רש"י ניט מוסיף דאָרט אַן אַנ-דער כוונה פון דעם מנין.

ב) וואָס איז דאָ רש"י מַמַּחֵשׁ? – עס שטייט דאָך שוין בפירוש אין די פריער-דיקע פסוקים¹¹ אַז ענינו פון שבט לוי איז „ושמרו את משמרתו גו' לעבוד את עבודת המשכן"!

ג) אויב משום איזה טעם דאַרף רש"י זאָגן דאָ אין וואָס באַשטייט די עבודה פון שבט לוי – פאַרוואָס איז ער משנה פון דעם לשון פון פריערדיקען פסוק הנ"ל און זאָגט „שומר משמרת הקודש", וואָס איז פון אַ שפּעטערדיקען פסוק¹². די תמ' איז נאָך גרעסער: דער לעצטער פסוק שטייט נאָר ביי בני קהת און ניט ביי כללות הלויים!?

10) הטעם ששם כ' רש"י „משיצא מכלל ספק נפלים", וכאן „משיצא מכלל נפלים" – י"ל: מנין הלויים הי' „על פי ה'" (שם, טז), וכפרש"י: „הלך משה ועמד כו' וב"ק יצאת כו' כך וכך תינקות יש באהל כו'", וכלפי שמיא אין שייך ספק; משא"כ מנין הבכורות הי' ע"י משה (שהרי לא נאמר בקרא שהי' ע"פ ה')**, ואצל משה הר"ז „ספק נפל".
11) שם, ו ואילך. וראה לעיל א, נ ואילך.
12) ג, כח.

*) ואעפ"כ לא נמנו הפחותים מבן חודש – ראה ש"ח כאן ד, לא הי' רוצה למנות אותם שודאי כלו חזשיהם משום לא פלוג. וראה רע"ב כאן: שרצה להתנין שיצא מכלל ספק נפלים שיהא ראוי לקרות שומר משמרת הקודש.

** טעם החילוק מובן בפשטות: בלויים הוצרך משה למנות כל זכר מבן חודש, ובמילא הי' צריך ליכנס לכל אהל „לדעת מנין יונקיהם"; משא"כ בבכורות, שלא הוצרך ליכנס לכל אהל „לדעת מנין יונקיהם", כ"א רק לאלה שנולד בו: א) בכור, ב) שנתיין הי' יונק (כל' המדרש – הבכורות למעלה מגיל זה אין צריך ליכנס לאוהל כו').

13) שם, לב.

14) א, מט.

15) פסוק יב"ג.

נמנה ליקרא שומר משמרת הקודש":
לכאורה איז דער טעם המנין משיצא כו'
(ניט נאָר, ליקרא שומר משמרת הקודש",
נאָר אויך) צוליב פדיון הבכורות,
(ואדרבה) דער טעם איז מפורש שפעטער
אין פרשה?

ד. ווייטער איז רש"י ממשיך: „א"ר
יהודה ב"ר שלום למוד הוא אותו השבט
להיות נמנה מן הבטן שנאמר²⁰ אשר
ילדה אותה ללוי במצרים עם כניסתה
בפתח מצרים ילדה אותה ונמנית בש"
בעים נפש²¹ שכשאתה מונה חשבונם לא
תמצאם אלא שבעים חסר אחת והיא
השלימה את המנין".

איז אויך דאָ ניט מובן: (א) ווי גערעדט
פריער איז רש"י ניט מפרש טעמא דקרא
סיידן עס ווערט דורכדעם פאַרענטפערט
אַ קשיא אין פשוטו של מקרא – פאַר-
וואָס ברענגט דאָ רש"י דעם מאמר אַז
„למוד הוא אותו השבט כו"?

(ב) דער בן חמש (למקרא) דאַרף ניט
אַנקומען צו למוד הוא כו' ווייל ער האָט
שוין פריער¹⁷ געלערנט „אך את מטה
לוי לא תפקוד גו' בתוך בני", און רש"י
טייטשט דאָרטן: „כדאי הוא לגיון של
מלך להיות נמנה לבדו. דבר אחר צפה
הקב"ה כו' על כל הנמנין מבין עשרים
שנה ומעלה כו' אמר אל יהיו אלו בכלל
כו", וואָס פון ביידע פירושים איז מובן,
אַז זייענדיק „לגיון של מלך", אויסגע-
טיילט פון אַלע אידן, איז זייער מנין ניט
דומה צום מנין בני".

ג) לאידך: וואָס איז די רא"י פון יוכבד
לעניננו: דאָ ציילט מען „כל זכר" און

קלענערע ווי „בן חודש"? דעריבער מוז
רש"י מסביר זיין אַז באמת וואָלט מען
געציילט די בני לוי „מן הבטן", נאָר
מיוואַרט ביז „יצא מכלל נפלים".

אַבער עפ"ז, אַז דער ציווי „פקוד את
בני לוי" קומט בהמשך צו „ואני הנה
לקחתי את הלויים גו' תחת כל בכור גו",
ווערט ערשט שווער – וואָס רש"י זאָגט
אַ טעם (וחשיבות) אין בני לוי מצד עצמן
אויף דעם וואָס מ'ציילט זיי „מבן חודש":
(א) וויבאַלד די לויים זיינען „תחת כל
בכור גו' מבני ישראל", און (כדלקמן
בפרשה¹⁶) די בכורות האָט מען געדאַרפט
ציילן (און פודה זיין זיי מיט די לויים)
נאָר „מבן חודש ומעלה" – קומט דאָך
אויס, אַז בדרך ממיילא האָט מען אויך די
לויים „תחת כל בכור" געדאַרפט ציילן
נאָר „מבן חודש ומעלה";

היינט פאַרוואָס לערנט רש"י דעם טעם
אויף „מבן חודש" ביי לויים ווייל דע-
מאָלט „יצא – דער לוי – מכלל נפלים",
און ניט – ווי עס לערנען טאַקע כמה
ממפרשי התורה¹⁷ (גענומען פון במדבר
רבה¹⁸) – ווייל די לויים זיינען אַ פדיון
פון די בכורות און מנין הבכורות איז
„מבן חודש ומעלה"?

[אמת טאַקע אַז מנין הבכורות „מבן
חודש ומעלה" איז צוליב דעם טעם וואָס
„יצא מכלל ספק נפלים" (כפרש"י שם,
וכנ"ל ס"ב) – אַבער ע"פ הנ"ל – איז באַ-
בני לוי ניט דאָס דער טעם¹⁹].

(ב) עפ"ז ווערט נאָך שווערער וואָס
רש"י זאָגט „(משיצא מכלל נפלים) הוא

16 ג, מ"ג.

17 רשב"ם, אברבנאל, חזקוני, אה"ח.

18 נסמן לעיל הערה 2.

19 וי"ל נפק"מ אז להלכה למעשה: כאם עבר
ופדה בכור בלוי מן הבכורות, שחי אח"כ
(שבדואי היו כו"כ שחיו).

20 פינחס כו, נט.

21 בכמה דפוסים: נפשות. אבל בדפוס א' וב'
דרש"י ובכמה כתי"ר רש"י: נפש. ולכא"ו כן צ"ל,
שהרי זהו (ע"ד) ל' הכתוב ויגש מו, כו. וראה
רש"י שם.

ניט געבראכט²⁷ בדברי ר"י בר"ש²⁸ ווי זיי שטייען אין מדרש) – ווייל ער וויל מדגיש זיין אַז דאָס איז תיכף משנולד –

איז מער מתאים דער לשון „משנולד“, וואָס באַצייכנט דעם בן לוי המנוי, און ניט „מן הבטן“ – בטן אמו?

(ב) דער לשון הגמרא²⁹ (און בכמה מדרשים) איז לידתה „בין החמות“ – פאַרוואָס שרייבט רש"י „כניסתה בפתח מצרים“³⁰?

(ג) וואָס איז רש"י מדייק בלשונו „כניסתה בפתח מצרים“³⁰, און ניט סתם „כניסתה למצרים“?

(ד) פאַרוואָס ברענגט רש"י די ראי' אַז מ'האָט געציילט יוכבד בין הבאים מצרימה פון דעם וואָס „נמנית בשבעים נפש“ – די ראי' איז דאָך שוין דאָ פון אַ פריערדיקן פסוק³¹ – „אלה בני לאה גו' כל נפש גו' שלשים ושלש“, און „בפרטן אי אתה מוצא אלא ל"ב“³² – האָט רש"י געדאַרפט ברענגען די ראי' פון דאָרט?

[הגם אַז אַזוי ווערט עס געבראַכט אין דער מימרא פון ר"י בר"ש – איז: (א) הא גופא קשיא, (ב) ווי גערעדט כמה פעמים, איז ניט ענינו של רש"י צו אַראָפּברענגען אין זיין פירוש דרשות

27) ואף את"ל שמצא גירסא כזו (כנ"ל הערה 25) – מ"מ, צ"ל טעם בפשט"ל למה בחר רש"י גירסא הנדירה ולא גירסא הרווחת כו'.
28) ולכאורה „עם כניסתה .. אותה“ הם דברי רשב"ל (בשינוי קצת) בתנחומא (ות"ב) שם. במדבר"ש שם.

29) סוטה יב, א. ב"ב קכ, רע"א. ככג, רע"ב.
30) ראה לעיל הערה 28.
31) ויגש מו, טו.
32) ל' רש"י ויגש שם, כדלקמן בפנים ס"ו.

כדי „ליקרא שומר משמרת הקודש“, משא"כ דאָרט האָט מען געציילט „שבעים נפש“ און כדי צו וויסן „הבאים מצרימה“?

ה. אויך זיינען דאָ כו"כ דיוקים אין לשון רש"י:

(א) „נמנה מן הבטן“ – בשינוי פון דעם מקור פון דער מימרא של ר"י בר"ש (תנחומא²², במדבר רבה²³ ועוד²⁴) וואו דער לשון איז „עד שהם קטנים“?

אפילו מ'זאָל זאָגן אַז רש"י איז משנה דעם לשון²⁵ צו מדגיש זיין אַז דאָס מיינט אפילו קטנים וואָס זיינען ערשט געבאָרן געוואָרן²⁶ (פאַר „מבן חודש ומעלה“)

– וואָס דערמיט איז אויך מובן וואָס רש"י איז מוסיף „שנאמר אשר ילדה אותה ללוי במצרים עם כניסתה בפתח מצרים ילדה אותה“ (כאָטש דאָס ווערט

22) פרשתנו טז. תנחומא באבער יט.

23) במדבר"ש פ"ג, ח.

24) פסיקתא דר"ב (באבער) ס"פ שקלים. יל"ש

כאן רמז תרצ. עזרא רמז תתרסז.

25) ולא בתוכן – שהרי מביאו בשם ר"י בר"ש [אלא שבכ"ז משנה הלשון, ובמכ"ש מזה שלפעמים משנה רש"י גם לשון הכתוב ומעתיקו בסגנון המתאים לפירושו על אתר – ראה פרש"י ואתחנן ו, ז. ובארוכה ראה לקו"ש ח"ט ע' 5 (בשוה"ג). ע' 34 הערה 7. ועוד].

וגם את"ל, שמכיון שמביאו בשם ר"י בר"ש מוכרח לומר שמצא גירסא כזו – מ"מ, מכיון שרש"י מעתיק גירסא זו שאינה נפוצה בפירושו, הרי מובן שגם דיוק לשון זה „מן הבטן“ – ולא „משנולד“ שייך ונגע לפשט"ל.

26) משא"כ לפני זה. ודלא כדעת (ר' לוי בשם) רשב"ג (ור' ברכי"ל דלמדו כו' עד שהן בעניי אמן מקומות צוויינו בהערות 22-24. ב"ר פצ"ד, ט. מדרש שמואל פל"ב. וביל"ש עזרא שם גריס בדברי ר' ברכי"ל נמנין מנועי אמו).

גו' כל נפש גו' שלשים ושלש", (ב) ער זאָגט „ובפרטן אי אתה מוצא אלא ל"ב" — און ניט „ל"ג חסר אחת", (ג) ער זאָגט „אלא זו יוכבד שנולדה בין החומות בכ" ניסתן לעיר" 38, (ד) איז ניט כופל צום סוף „והיא השלימה את המנין" (ה) ברענגט ניט אַראָפּ דעם שם בעל המימרא 39 פון „ובפרטן אי אתה מוצא אלא ל"ב"!

דער פלא איז נאָך גרעסער: אויך אין פ' פינחס — אויפן פסוק 20 „אשר ילדה אותה ללוי במצרים" — ברענגט רש"י אַז יוכבד איז געווען אין דעם מנין פון שבעים נפש, נאָר דאָרט זאָגט ער בקי" צור 39 — „כשנכנסו לתוך החומה ילדתה והיא השלימה מנין שבעים שהרי בפרטן אי אתה מוצא אלא ששים ותשע";

היינט אפילו אויב רש"י מוז דאָ ברענגן גען די רא"י דערפון וואָס „נמנית בש" בעים", האָט ער געקענט שרייבן בקיצור ווי פרש"י אין פ' פנחס (וואָס איז קרוב צום לשון הגמרא אין ב"ב 40) — „אי אתה מוצא אלא ס"ט" — ניט „שבעים חסר אחת", (ב) ניט כופל זיין „ונמנית בשבעים נפש .. והיא השלימה את המנין", (ג) ניט ברענגען דעם שם בעל המימרא 41?

ז. דער ביאור בכל זה:

ווי געזאָגט פריער (ס"ג), קומט דער פסוק בהמשך צו „ואני הנה לקחתי את הלויים מתוך בני גו' והיו לי הלויים" —

רו"ל, סיידן דאָס איז שייך צו פשוטו של מקרא; האָט רש"י געדאַרפט ברענגען ניט די מימרא פון ר"י בר"ש, נאָר די רא"י פון פריערדיקן פסוק 33. ובפרט אַז אויך די רא"י פון יענעם פסוק געפינט זיך בדברי רו"ל 34.

(ה) פאַרוואָס קלייבט אויס רש"י די גירסא פון תנחומא 22 אַז לא תמצאם אלא „שבעים חסר אחת" — און ניט ווי די גירסא (קצרה) אין במדבר רבה 23 — „הרי ס"ט" 35?

(ו) פאַרוואָס איז רש"י כופל בסיום פירוש „והיא השלימה את המנין" נאָכדעם ווי ער האָט שוין פריער געזאָגט „ונמנית בשבעים נפש"? ובפרט אַז די הוספה איז ניטאָ אין מדרש 36.

(ז) פאַרוואָס איז רש"י מעתיק אויך דעם שם בעל-המימרא — ר' יהודה בר' שלום — וואָס דאָס טוט ער, ווי שוין גערעדט כמה פעמים, נאָר לשם תוספות ביאור אין זיין פירוש 37?

ו. דער פלא אין די אויבנדערמאָנטע דיוקים ווערט נאָך גרעסער: רש"י האָט שוין אַראָפּגעבראַכט אין פ' ויגש 31 דעם זעלבן ענין — אַז יוכבד ווערט געציילט כמנין הנפש הבאים מצרימה — אָבער דאָרט:

(א) שטעלט זיך רש"י (און ברענגט דעם מרו"ל) אויפן פסוק „אלה בני לאה

33) עם ההקדמה, למוד הוא אותו השבט כו".

34) במדב"ר פי"ג, כ.

35) ובפסיקתא דר"כ שם (וכן ביל"ש עזרא שם) מסיים: נמצאו כולם ט"ו.

36) הלשון „השלימה את המנין" (גבי יוכבד) מקורו בב"ר שם (ובשינוי). אבל שם אינו כפל לשון. וע"ד לשון רש"י פינחס דלקמן בפנים ט"ו.

37) ובפרט, שבד"ה שלאח"ז „על פי ה"י" מביא ג"כ מימרא דר"י בר"ש (ראה תנחומא ות"ב) כאן.

במדב"ר פי"ג, ט. ועוד) מבלי להזכיר שמו.

38) אלא ששם אין מקום לכפול „בפתח העיר",

אחרי שכבר אמר „שנולדה בין החומות".

39) „ר' ברכי" (במדב"ר פי"ג שם).

* 39) אף שי"ל (בדוחק קצת) דמקצר מפני שסומך על פי' כאן.

40) ככג, סע"א. — אלא ששם איתא „שבעים

חסר אחת".

41) „ר' חמא בר חנינא".

דעריבער מוז רש"י מוסיף זיין „נמנה ליקרא שומר משמרת הקודש“: אויך א „בן חודש ומעלה“ האָט אַ שייכות צו עבודת בני לוי, ווייל פון דעמאָלט אָן (הגם ער טוט ניט קיין עבודה) ווערט ער אָנגערופֿן – „ליקרא – שומר משמרת הקודש“.

ט. עפ"ז איז אָבער ניט פֿאַרשטאַנדיק: בשלמא דאָס וואָס מען דאַרף ציילן שבט לוי באַזונדער, אָדער אפילו וואָס מען ציילט זיי מבן חודש ומעלה – קען מען פֿאַרשטיין, וויבאַלד זיי זיינען „לגיון של מלך“, זיינען זיי אַנדערש פון אַנדערע שבטים; אָבער פֿאַרוואָס זאָל ביי זיי זיין די מעלה אַז שוין „מבן חודש ומעלה“ זאָלן זיי גערופן ווערן „שומר – תואר המורה על פעולה, ל' הווה“ – משמרת הקודש“?

אויף דעם ברענגט רש"י „אמר ר"י בר"ש למוד הוא אותו השבט כו“, און טייטשט גלייך אויס אַז ניט נאָר האָט מען יוכבד'ן געציילט, נאָר זי איז אַריין אין דעם מספר פון „שבטים נפש“, און נאָכמער, זי האָט משלים געווען צום מנין;

וואָס דער דיוק גיט צו פֿאַרשטיין אויך אַ בן חמש, אַז דאָס וואָס דער פסוק איז מדגיש דעם מספר נפשות „לבית יעקב הבאה מצרימה שבטים“⁴⁷, איז דאָ אין דעם אַ שלימות, שבעים ווייזט אויף אַ שלימות⁴⁸, כללות פון דעם גאַנצן

איז רש"י דאָרט מפרש: „מתוך בני – שיהיו ישראל שוכרין אותן לשירות שלי .. לפי שהיתה העבודה בכורות כו' והלויים כו' נבחרו תחתיהם“; ד. ה. רש"י לערנט אַז „לקחתי את הלויים גו' תחת כל בכור גו“ מיינט דאָס ניט דעם ענין וואָס לויים זיינען פודה די בכורות (ווי עס לערנען אַנדערע מפרשים)⁴² – ווייל דער ציווי אויף דעם פדיון איז געקומען ערשט שפּעטער, נאָכן מנין הלויים; נאָר דאָס איז אַן ענין בפני עצמו: דער אויבערשטער האָט בוחר געווען בלויים „תחת כל בכור“ – „שהיו ישראל שוכרין אותן לשירות שלי“.

קען שוין רש"י ניט לערנען אַז דער טעם פון מנין הלויים „מבן חודש ומעלה“ איז ווייל ענינו איז בכדי צו פודה זיין די בכורות „מבן חודש ומעלה“ – ווייל אויף דעם איז מען אָנגעזאָגט געוואָרן און דאָס איז נתחדש געוואָרן⁴³ ערשט שפּעטער.

ח. וויבאַלד אַז דער מנין הלויים קומט בהמשך צו די פסוקים וואָס ריידן וועגן עבודת הלויים, איז מסתבר צו זאָגן אַז דער מנין איז פֿאַרבונדן מיט זייער עבודה – איז דאָך תמוה: עבודת הלויים הייבט זיך ערשט אָן „מבן שלשים גו“⁴⁴, האָט דאָך זייער מנין אויך געדאַרפט זיך אַנ- הויבן „מבן שלשים“ – וואָס פֿאַר אַ שייכות האָט אַ לוי „מבן חודש“ צו דער עבודת בני לוי⁴⁵?

(42) ספורנו. ולהעיר מראב"ע כאן (פסוק יג). וראה במפרשים שבהערה 17.

(43) כי עד אז ה' הציווי (בא יג, יג) (ובפרש"י שם, יא – על מתי נצטוו, ואינו שייך לנדוד"ד) שכא"א צריך לפדות בנו בכורו.

(44) פרשתנו ד, ג. נשא ד, כג. שם, ל. וגם לימוד הלכות עבודה הוא מבן כ"ה – פרש"י בהעלותך ת, כד.

(45) ועוד: הרי מנו עוה"פ את הלויים, מבן

שלשים שנה ומעלה ועד בן חמשים שנה" כפרש"י „מנה מהם את הראויין לעבודת משא“ (פרשתנו שם, ב), „כמה יש שהגיעו לכלל עבודה“ (נשא שם, כב).

(46) משא"כ שם העצם: נח – זה ינחמנו (בראשית ה, כט). ועוד.

(47) ויגש שם, כז.

(48) וראה רש"י האזינו לב, ת. ולהעיר מרש"י

בשלח טו, כז.

שלום, וואָס ער גייט לשיטתו, אַז קריאת שם אַליין איז אַן ענין:

דער ירושלמי⁵¹ פרעגט: „כתיב⁵² והי-מים אשר מלך דוד על כל ישראל אר-בעים שנה וגו' וכתיב⁵³ בחברון מלך על יהודה שבע שנים וששה חדשים ובירוש-לים מלך שלשים ושלש שנה וגו' – אַז בפועל איז מלך מ' שנה מיט זעקס חדשים? און ברענגט אויף דעם כמה תירוצים. דערנאָך ברענגט ער: „א"ר יודן בי ר' שלום כתיב⁵⁴ כי ששת חדשים ישב שם יואב וכל ישראל א"ל הקב"ה אני אמרתי לך אל תתגרוו במ' וביקשת להתגרות במ חייך שאינן נמנין לך". זעט מען דערפון שיטתו פון ר"י בר"ש, אַז דאָס וואָס די תורה רופט אים ניט אַן בשם מלך במשך ששה חדשים, איז דאָס אַליין שוין אַן עונש, כאָטש אויך דעמאָלט האָט ער (לויט דער שיטה⁵⁶) געהאַט אַ דין פון אַ מלך;

און מרובה מדה טובה כו', אַז דאָס אַליין וואָס מ'רופט די לויים, „שומר משמרת הקודש" איז שוין אַן ענין של מעלה וחשיבות.

יא. עס בלייבט נאָך אַבער שווער [נוסף אויף די דיוקים (דלעיל ס"ה): א] „נמנה מן הבטן", (ב) „כניסתה בפתח מצ-רים", (ג) „שבעים חסר אחת"] – פאַרוואָס ברענגט רש"י דוקא די מעלה פון „שומר משמרת הקודש"?

51 ר"ה פ"א ה"א.

52 מ"א ב, יא.

53 ש"ב ה, ה.

54 מ"א יא, טז.

55 דברים כ, ה.

56 כי לא משמע שם דכוותו כר' חונא דלא

ה"י לו דין מלך.

אידישן פּאָלק⁴⁹; און יוכבד האָט משלים געווען אָט דעם מנין ד. ה. זי האָט אויפגעטאַן אַ שלימות אין גאַנצן „בית יעקב", זיי זאָלן צוקומען צום ווערן במספר שבעים.

און וויבאַלד אַז „למוד הוא אותה השבט" אַז באַלד ביים געבורט האָבן זיי ככה צו פּועל'ן שלימות אין גאַנצן „בית יעקב" – דערפאַר קען מען זיי ציילן שוין „מבן חודש", און זיי אויך אַנרופן „שומר משמרת הקודש" – אַ תפקיד וואָס איז נוגע אַלע אידן (וכלשון רש"י הנ"ל – „שיהיו ישראל שוכרין אותן כו").

[דערמיט ווערט אויך מובן – (א) וואָס רש"י ברענגט די רא"י פון „שבעים" און ניט פון „שלשים ושלש". (ב) וואָס ער חזר'ט איבער „והיא השלימה את המנין"].

יוד. ביים בן חמש למקרא – עכ"פ אַ תלמיד ממולה^{49*} – איז אַבער ניט גלאַ-טיק: וויבאַלד אַז ביז „בן שלשים" איז מען ניט קיין „שומר משמרת הקודש" – וואָס טוט אויף דאָס אַנרופן אים מיטן נאָמען, וואָס איז אַ קריאה בעלמא⁵⁰?

דעריבער איז רש"י מעתיק אויך דעם נאָמען פון בעל המימרא „ר' יהודה בר'

49 ע"ד שהוא בכללות יותר – (ויהיו בני יעקב) שנים עשר (וישלח לה, כב).

49* ראה קידושין כט, ב: זרין וממולח (אבל מדלא פּרש"י תיבת „ממולח" – משמע דגריס בש"ס תיבה שא"צ פירוש – עיי"ש הגירסאות. ולפענ"ד „ומולח" – מדכותב בפי, והאב רואה שיצליח כו").

50 וראה במדבר'ר כאן: „וכי מבן חודש יכולים לשומר כו' בשביל לכפול להם שכר כו" – אבל [נוסף ע"ז שע"ד הפשט אין שייך בזה ענין ד„שכר" (הרי) א"ז שיטת ר"י בר"ש, שהרי הובא במדבר'ר שם כ, ד"א".

„מקצת” און ניט עשו? מוז מען זאָגן, אַז היות ווי ביים עלטער פון י״ג שנה⁶³, יצא עשו לתרבות רעה⁶⁴, איז שוין משעת לידתו איז ער ניט זרעו של יצחק⁶⁵,

און מרובה מדה טובה – וויבאלד אַז די לויים וועלן בעתיד זיין „שומר משמרת הקודש”, קען מען באלד משעת לידתם אַנרופן זיי מיט אַט דעם נאָמען.

אַבער דער תירוץ איז ניט אויסגע- האַלטן, ווייל⁶⁶ [נוסף לזה וואָס עס לייגט זיך ניט אַז אויף אַזאַ גאַנצע שקו״ט זאָל רש״י בלויז מרמז זיין מיט אַראָפּברענגען דעם שם בעל המימרא⁶⁷ – אין] אויך אין בבלי⁶⁸ שטייט דער זעלבער תירוץ „ביצחק ולא כל יצחק”, און דאָרטן איז דאָס אַ סתם גמרא – ד. ה. לדעת הבבלי (וואָס הלכה בבבלי) איז דאָס ניט קיין שיטה פון ר״י בר״ש, נאָר ס׳איז אַ פירוש סתם, לדברי הכל.

נאָכמער ועיקר: רש״י האָט שוין פֿריער⁶⁹ אַראָפּגעבראַכט דעם מאמר

אויך איז ניט פֿאַרשטאַנדיק: טוף־טוף, ווי קען מען אפילו בלויז אַנרופן די לויים „מבן חודש ומעלה” מיטן נאָמען „שומר משמרת הקודש” בשעת זיי זיינען בפועל ניט שומר⁵⁷?

וואָלט מען לכאורה געקענט זאָגן, אַז (אויך) צוליב דעם איז רש״י מעתיק דעם שם בעל המימרא – ר' יהודה בר״ש – ווייל לשיטתו קען מען אַנרופן אויך אַ ניי־געבאַרענעם קינד ע״ש פעולותיו בעתיד⁵⁸:

די משנה זאָגט אין נדרים⁵⁹, אַז אויב איינער זאָגט „קונם שאיני נהנה לזרע אברהם אסור בישראל ומותר באומות העולם”. פרעגט דער ירושלמי⁶⁰, „ואין ישמעאל בכלל זרעו של אברהם? (און ענטפערט, אַז עס שטייט⁶¹) כי ביצחק יקרא לך זרע. (פרעגט ער ווייטער) ואין עשו בכלל זרע יצחק. א״ר יודן בר שלום ביצחק במקצת יצחק. ר' הונא אמר ב״ת (פון ביצחק) תרי, בן שהוא עתיד לנחול שני עולמות העולם הזה והעולם הבא.”

לכאורה איז ניט מובן די הסברה פון ר״י בר״ש אין דעם ענין „ביצחק במקצת יצחק”: עשו איז דאָך פֿאַר געווען זרע יצחק ובפרט קודם שיצא לתרבות רעה – (משא״כ בנוגע לישמעאל – איז דער פסוק אַליין ממשיך גלייך ומבאר „(וגם את) בן האמה – ניט אברהם׳ס) – אויך לא בא הכתוב לסתום אלא לפרש⁶²: וואו ליגט עס אין פסוק אַז יעקב איז דער

63 פרש״י תולדות כה, כז.
64 פרש״י שם, ל. לך טו, טו. – וצע״ק מפרש״י תולדות כה, כב (אבל שם הל׳ „דרשוהו”).
65 בנוגע ההבטחות לאברהם (משא״כ לענין ירושה בכלל – ראה קידושין יח, רע״א), כי אין לומר שמעיקרא ה׳ זרעו של יצחק ואח״כ (כשנעשה י״ג שנה ומרד) נתבטל – שא״כ הרי עד הביטול „כל יצחק” נקרא זרע אברהם. (וכדמוכח ג״כ מענין הירושה, שנקרא „ישראל מומר” (קידושין שם), אבל לא בטל מלהיות יורש).
66 וגם: קושיא זו – איך שייך ליקרא שומר משמרת הקודש – אינה שייכת למימרא דר״י בר״ש. וזה קשה גם על הביאור דלעיל ס״י. וראה לקמן הערה 73.

67 ובפרט שענין זה – קריאה ע״ש העתיד – מפורש במדרש תהלים (כנ״ל הערה 58) בענין דליקרא שומר משמרת הקודש בשם ר׳ נחמי׳ ור׳ פינחס.

68 נדרים לא, א.

69 ויצא כח, טו.

57 וראה גו״א כאן.
58 וראה מדרש תהלים (מזמור צב בסופו): כיון שהוא עתיד לשמור כאילו שמר.

59 פ״ג מ״א.

60 שם ה״ח.

61 וירא כא, יב.

62 פרש״י נח, י, כה.

אים געבאָרן און זי האַלט אים (צריך לאמו^{72*}) אַרום זיך במחנה לוי' – „סביב למשכן העדות“?

אויך קען מען פרעגן: פונקט ווי די לויים היטן דעם משכן דורך זייער חני' סביב המשכן שלא יקרב זר מבנני, אַזוי היטן אַלע בנני דעם משכן דורך זייער חני' סביב (הלויים וואָס זיינען סביב) למשכן, שלא יקרבו אומות העולם – איז וואָס איז די באַזונדערע מעלה פון שבט לוי בענין שומר משמרת הקודש, וואָס צוליב דעם ווערן נאָר זיי געציילט „מבן חודש ומעלה“?

דעריבער ברענגט רש"י די מימרא פון ר"י בר"ש אַז „למוד הוא אותו השבט להיות נמנה מן הבטן כו״, וואָס דערמיט ווערן פאַרענטפערט די ביידע שאלות: שבט לוי („אותו השבט“) ווערט נמנה „מן הבטן“, ד. ה. אפילו ווען דער וולד איז ערשט „מן הבטן“ און זיין מעלה איז תלוי באַמו, שוין דאָן ווערט ער נמנה באַזונדער, אַ מציאות פאַר זיך אַליין⁷³.

און בכדי צו מאַכן קלאַר אַז דאָס וואָס יוכבד „נמנית בשבעים נפש“ איז עס ניט ווי זי איז שוין אינגאַנצן אַ מציאות פאַר זיך, נאָר ווי זי האָט נאָך אַ שייכות מיט בטן אמה, איז רש"י מדייק: א) „עם

„כי ביצחק ולא כל יצחק“, און ברענגט עס סתם ניט בשם ר"י בר"ש.

יב. איז דער ביאור בזה:

מיטן ענין פון „שומר משמרת הקודש“ מיינט רש"י שמירה בפשטות, וואָס די לויים האָבן געהיט דעם משכן „שלא יקרב זר“⁷⁰ וכמש"נ⁷¹, „ושמרו הלויים את משמרת משכן העדות“, און צוליב דעם איז (ע"ד הפשט) געווען דער ציווי „והלויים יחננו סביב למשכן העדות“⁷¹.

און דערפאַר קען מען – „ליקרא“ – אַנרופן די לויים „שומר משמרת הקודש“ שוין „מבן חודש ומעלה“, ווייל מיט זייער חני', געפינען זיך סביב למשכן העדות, זיינען זיי „שומרי משמרת הקודש“, כאָטש צו דער עבודה פון שמירת המשכן זיינען זיי נאָך ניט שייך⁷².

[מש"א כ בנוגע אַנדערע עבודות פון שבט לוי (וואָס צוליב זיי ווערן לויים אַנגערופן לגיון של מלך) פאַסט ניט צו זאָגן אַז די וואָס טוען ניט די עבודה בפועל זאָלן שוין זיין אין לגיונו על שם העתיד].

יג. פרעגט אָבער דער בן חמש למקרא: דאָס ציילן די לויים „מבן חודש ומעלה“ באַווייזט אויף אַ מעלה וואָס זיי פאַר-מאָגן; אָבער די מעלה פון אַ „בן חודש“ וואָס איז „שומר משמרת הקודש“ איז ניט זיין מעלה – ער טוט דערצו גאַרניט; ס'איז תלוי באַמו, וואָס זי האָט

*72) ראה עירובין פב, רע"ב.

73) ועפ"י יש להמתיק יותר מה שרש"י מעתיק שם בעל המימרא ר' יהודה בר שלום (ראה לעיל הערה 66) – כי ר"י בר"ש ס"ל דדוד נעשה על מעשה יואב (כנ"ל ס"י), אף שהוא לא עשה כלום, מ"מ, מכיון שנעשה ע"פ ציווי הרי זה ענין [נמשך בהציווה (יואב) כל זמן הפעולה („ששת חדישים“); ועד"ו בעניננו: אף שהאם והבן כ"א מציאות בפ"ע, מ"מ, פעולת האם עם בנה נמשכת בו להיות נמנה בפ"ע.

70) ל' רש"י לעיל ג, ו.

71) פרשתנו א, נג. וראה בהעלותך ה, כו ובפרש"י שם.

72) ראה במדבר כאן: וכי מבן חודש יכולים לשמור אהל מועד כו', ולהעיר מבהעלותך ופרש"י הנ"ל. ולהעיר מתמיד (כו, רע"א): דלא מוט למעבד עבודה כו'. וראה לקו"ש ח"ג ע' 564 ובהערות שם.

וואָרום זי איז שוין געווען נגמרה לגמרי בבטן אמה, ס'איז אָבער געווען אין אַן אופן פון „שבעים חסר אחת“⁷⁶: עס זיינען דאָ שבעים, אָבער זיי זיינען „חסר (דעם פּונעל פון) אחת“; „והיא השלימה את המנין“ – דורך איר לידה איז צוגעקומען אַ שלימות⁷⁷ אין די „שבעים (וועלכע זיי-נען) חסר אחת“, עס זאָל ווערן שבעים אָן „חסר“ – שלמים.

יד. פון יינה של תורה בפרש"י:

אויפן פסוק⁷⁸ „אנכי שלומי אמוני ישראל“ איז מבואר אין חסידות⁷⁹ (מיוסד אויפן זהר⁸⁰) אַז דאָס גייט אויף ספי המלכות, „שמשלמת לכל ספירה וספירה“⁸¹. וואָס דער פירוש אין דעם איז (ניט נאָר אַז מלכות איז משלים דעם מספר פון עשר ספירות – וואָס דאָס

76 ע"ד לשון המשנה (מכות פ"ג מ"י. הובא בפרש"י תצא כה. ב), „כמה מלקין אותו) ארבעים חסר אחת“ – משום דבקרא (תצא שם, ג) נאמר „ארבעים יכנו“ אלא שבההכאה בפועל „חסר אחת“; ועד“ז „אבות מלאכות ארבעים חסר אחת“ (שבת פ"ז מ"ב). כי הם „כנגד מלאכה מלאכתו ומלאכת שבתורה ארבעים חסר אחת“ (שבת מט, ב. ועד“ז בירושלמי פ"ז ה"ב), ובתורה נאמר מ' פעמים אלא שא' מהן אינה מן המנין (ראה תלוי"ט פ"ז שם. פני משה ומראה הפנים לירושלמי שם. ועוד).

77 (העיר מענין „נקראת השנה שלימה כו' חסרה כו' בסדרה“ (טואו"ח סתכ"ח. וברמב"ם הל' קדוה"ח פ"ח: נקראו חדשי' שלימים כו' חסרון כו' כסדרן). וכן עדי"ז „שנה .. תמימה* להביא את חודש העיבור כו' שנה ועיבורה“ (ערכין פ"ט ג') – אף שגם בלא החודש אין חסרון גמור; ופשיטא שאין חסרון בשנה פשוטה בלי עיבורה. (וצ"ע בל' רגמ"ה שם: תמימה בין ללבנה ובין לחמה. ואכ"מ).

78 ש"ב כ, יט.

79 ביאורו"ק קמה, ג ואילך. ביאורו"ק להצ"צ ע' תמא ואילך. אוה"ת עה"פ.

80 ח"ג קפ, ב.

81 מקמ"ל לזהר שם.

(* ראה יהל אור – להצ"צ – לתהלים יט, ח.

כניסתה בפתח מצרים ילדה אותה“, ב) „לא תמצאם אלא שבעים חסר אחת.“

והביאור: מען קען ניט רעכענען יוכבד'ן ווי זי איז אַ מציאות פאַר זיך – לאחרי הלידה – צווישן די „בני ישראל הבאים מצרימה“⁷⁴, ווייל זי איז געבאָרן געוואָרן ערשט „עם כניסתה בפתח מצרים“⁷⁵; בשעת אָבער מען רעכנט איר ווי זי איז „מן הבטן“, דעמאָלט – מצד אמה – איז זי „הבאים מצרימה“, וויבאָלד זי איז שוין געווען בבטן אמה פאַר כניסתה למצרים.

און דאָס איז דער דיוק „אשר ילדה אותה .. עם כניסתה בפתח מצרים“: וואָלט זי געבאָרן געוואָרן פריער – איז זי שוין אַ מציאות לעצמה ווי אַלע אַנדער-רע במספר שבעים נפש (און האָט ניט קיין שייכות לענייננו – נמנה מן הבטן); וואָלט זי געבאָרן געוואָרן שפעטער – קען מען איר ניט רעכענען אין „הבאים מצרימה“, ווייל כל זמן זי איז בבטן אמה איז זי ניט קיין מציאות פאַר זיך נאָר „ירך אמה“. וויבאָלד אָבער זי איז געבאָרן געוואָרן „עם כניסתה בפתח מצרים“ – וואָס עניינו של פתח איז צו מחבר זיין דעם חוץ לעיר מיט דער שטאָט – ווערט נצטרף איר זיין בבטן אמה פאַר דער כניסה מיט לידתה „עם כניסתה בפתח מצרים“.

און דאָס איז אויך דער דיוק „לא תמצאם אלא שבעים חסר אחת“: אויך פאַר לידת יוכבד איז געווען שבעים נפש.

74 וגם לפי פרש"י ויגש מו, כו ד, הבאה מצרימה .. לשון עבר .. שמשבאו שם היו שבעים כו" – הרי ברגע שבאו (משבאו) עדיין לא היו שבעים שהרי נולדה במצרים, כבהערה הבאה.

75 כל' רש"י (ויגש מו, טו. פינחס שם): לידתה במצרים. ובפרש"י ויגש שם, כו: ונתוספה כו' בין החומות. שמות ב, א: בבואה למצרים בין החומות.

און דאָס איז דער טעם פנימי וואָס יוכבד האָט משלים געווען דעם מנין אין דעם אופן וואָס לידתה איז געווען „עם כניסתה בפתח מצרים“⁸⁶: בכדי צו פועל'ן די שלימות אין (מנין) בני, איז דאָס דוקא דורך דעם וואָס לידתה איז „עם כניסתה כו“ (בדוגמת די ירידה פון מלכות לבי"ע); אָבער לאידך, זיינען אַלע ימי עיבורה געווען פאַר דער כניסה למצרים [און דוקא מצד דעם קען זי אַריינגיין אין דעם מנין, כנ"ל סי"ג בדיוק „עם כניסתה בפתח מצרים“] – ווייל דער כח צו אַראָפּגיין און פועל'ן אָן ענין פון גאולה אין מצרים [וכמש"נ⁸⁷], ותחיינה את הילדים], נעמט זיך פון אָן אָרט וואָס איז „מחוי" (און העכער) פון מצרים (וגבולים).

און דאָס איז אויך מרומז אין דעם שם בעל המימרא – ר' יהודה ב"ר שלום⁸⁸: „יהודה“ – הפעם אודה, הודאה, ספי' המלכות⁸⁹. „שלום“ גייט אויף תורה („ניתנה לעשות שלום בעולם“⁹⁰), און ספי' התפארת⁹¹. ר' יהודה ב"ר שלום איז דער חיבור פון מלכות און תפארת; קב"ע ותורה.

און אין תורה עצמה: דער חיבור פון גליא דתורה – מלכות, מיט פנימיות

איז ניט קיין ענין מיוחד אין ספי' המלכות, יעדע ספירה איז דאָך משלים דעם מספר הספירות, וואָס מספרן עשר – נאָר) אַז אין צוגאָב צו איר זיין איינע פון די עשר ספירות, פועל'ט מלכות אַ שלימות אין יעדערער פון אַלע ספירות.

פון דעם איז מובן בנוגע דעם פירוש חז"ל⁸² אויף „אנכי שלומי אמוני ישראל“, אַז דאָס גייט אויף סרח בת אשר שאמרה „אני הוא שהשלמתי מנינן של ישראל במצרים“ – אַז דער „השלמתי“ איז אויך פון לשון שלימות [ובפרט ע"פ המבואר אין אוה"ת⁸³ אַז סרח בת אשר „ל"ל שהוא המלכות"].

פון דעם איז אויך מובן בנוגע לשון רש"י אַז יוכבד „השלימה את המנין“, אַז דאָס איז דער ענין פון שלימות אין דעם (מנין פון) כל בני ישראל.

טו. דאָס וואָס מלכות פועל'ט אַ שלימות אין אַלע ספירות, איז דאָס ווייל דורך מלכות ווערט נמשך דער גילוי אויך אין עולמות בי"ע, וואָס דאָס איז דער „עיקר הכוונה של המאציל“⁸⁴; ווי באַלד אָבער אַז ספי' המלכות איז זיך מתלבש אין עולמות בי"ע, האָט זי ניט בכח – מצד עצמה – אויפצוטאָן דעם גילוי אין בי"ע, ווייל „אין חבוש מתיר עצמו“⁸⁵; נאָר עס איז מצד דעם וואָס אין מלכות איז מאיר דער אור פון די ספירות וואָס זיינען העכער פון (דער התלבשות פון) ספירת המלכות.

(82) ב"ר פצ"ד, ט. קה"ר פ"ט, יח (ב). מדרש שמואל פל"ב. פסיקתא דר"כ (באבער) פ' ויהי בשלח. ועוד.

(83) שם.

(84) אוה"ת שם.

(85) ברכות ה, ב. וש"נ.

(86) ראה ע"ד לקו"ש ח"ו ע' 33 ובהערות שם.

(87) שמות א, יז. וראה פרש"י שם, כא, ה, ד.

(88) וגם הענין דהשלימה את המנין נרמז

בשם ר"י ב"ר שלום – כי שלום הו"ע השלמים

„שהמלכות נקרא שלמים מטעם שהיא משלמת

לחשבון ע"ס“ (פרדס עה"כ ערך שלמים – ע"פ

רע"מ פינחס רנו, ב).

(89) תו"א מד, א.

(90) רמב"ם סוף הל' חנוכה. וראה גיטין נט, ב.

פרש"י ברכות ת, א ד"ה פדה.

(91) פרדס עה"כ ערך שלום. ועיי"ש, דשלום

(יסוד) משקית הדינים דמלכות.

התורה – תפארת⁹², „דלית תמן לא קשיא וואָס דורך דעם חיבור איז קא אתי כו' ולא מחלוקת כו'”⁹³,
 מר, דא מלכא משיחא, ובקרוב ממש.

(משיחות ש"פ במדבר תשכ"ט, תשל"א)

92) ראה בארוכה קונטרס עה"ח ע' 27 ואילך.
 ע' 39 ואילך.
 93) רע"מ פ' נשא קכד, ב. נת' באגה"ק סכ"ו.

